

บทคัดย่อ

T 166294

“การฝึกสอน” ถือเป็นส่วนสำคัญของการผลิตครู อาจารย์นิเทศก์และกระบวนการนิเทศเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการฝึกสอน หากอาจารย์นิเทศก์และกระบวนการนิเทศ เป็นไปตาม บทบาทและหน้าที่อย่างเหมาะสม ย่อมนำมาซึ่งความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นกระบวนการ พัฒนาวิชาชีพครูที่สำคัญ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้ดำเนินการ เกี่ยวกับการฝึกสอนมาเป็น เวลาประมาณ 50 ปี แต่การวิจัยเกี่ยวกับการฝึกสอนยังมีน้อย ช่างขาด ข้อมูลที่จะนำมาสู่การพัฒนาทาง ด้านนี้ การวิจัยนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ตามการ รับรู้ของนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ แบบสอบถามปลายเปิดประกอบด้วยบทบาท และหน้าที่โดยทั่วไปของอาจารย์นิเทศก์ 14 รายการของเอ็นซ (Enz) ที่แปลเป็นภาษาไทยแล้ว ถูกส่งไปให้ อดีตนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ออกปฏิบัติ หน้าที่ของแต่ละฝ่าย ในช่วงระยะเวลาการฝึกสอน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จากกลุ่มผู้ตอบแบบ สอบถามดังกล่าวได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับมา จากนิสิต 157 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 97 คน และอาจารย์ นิเทศก์ 26 คน สารสำคัญหลักของแบบสอบถามคือ ให้กลุ่มตัวอย่างจัดอันดับความสำคัญของบทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบ ของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ จัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ เรียงจากสำคัญที่สุด คือ 1) สังเกตแผนการสอนและการสอนของนิสิตฝึกสอน รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) 2) ส่งเสริม และให้กำลังใจนิสิตฝึกสอนในการปฏิบัติการฝึกสอน และ 3) อำนวยความสะดวกในการพบพูดคุยกัน ระหว่างนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ในขณะที่กลุ่มของนิสิตฝึกสอน จัดอันดับความ สำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ เรียงจากสำคัญที่สุด 3 ประการ คือ 1) ส่งเสริมและให้กำลังใจนิสิต ฝึกสอนในการปฏิบัติการฝึกสอน 2) สังเกตแผนการสอนและการสอนของนิสิตฝึกสอน รวมทั้งให้ข้อมูล ป้อนกลับ (feedback) และ 3) อำนวยความสะดวกในการพบพูดคุยกับข้อมูลป้อนกลับระหว่างนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์

ในส่วนที่เป็นบทบาทของอาจารย์นิเทศก์นั้น นิสิตเห็นว่าบทบาทสำคัญที่สุดเรียงตามลำดับ คือ 1) บทบาทด้านการเป็นพี่เลี้ยง ที่คอยให้คำแนะนำ ประคับประคองนิสิตอย่างใกล้ชิด พร้อมให้ คำแนะนำ ช่วยเหลือ และเข้าใจความรู้สึกของนิสิต 2) บทบาทด้านเป็นผู้ตีความ หรือให้คำอธิบายต่าง ๆ และ 3) บท บาทที่เป็นทรัพยากรทางวิชาชีพ ในขณะที่อาจารย์นิเทศก์เองและอาจารย์พี่เลี้ยง เห็นว่าบทบาทสำคัญของ อาจารย์นิเทศก์ คือ 1) การเป็นพี่เลี้ยง ที่ คอยให้คำแนะนำ ประคับประคองนิสิต 2) บทบาทที่เป็น ทรัพยากรทางวิชาชีพ หรือ ทรัพยากรความรู้ ต่าง ๆ และ 3) บทบาทที่เป็นผู้ตีความ และให้คำอธิบาย ต่าง ๆ

ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้สามารถสรุปได้ว่า หน้าที่ที่สำคัญที่สุดของอาจารย์นิเทศก์ คือ การ ตรวจแผนการสอน สังเกตแผนการสอน และให้ข้อมูลป้อนกลับนิสิต และการส่งเสริม ให้กำลังใจนิสิต ฝึกสอน ส่วนบทบาทที่สำคัญที่สุดที่อาจารย์นิเทศก์ต้องแสดงคือ การเป็นพี่เลี้ยงที่คอย ให้คำแนะนำ ประคับประคองนิสิตให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

Abstract

TE 166294

Student teaching is an integral part of a teacher education program. University supervisor and supervision process play key roles in the success of a student teaching program. Effective supervisor and supervision process bring about satisfaction among all involved and undoubtedly contribute to professional development of teachers. Burapha University (BUU) Faculty of Education has conducted student teaching for nearly 50 years, however, only limited number of research related to student teaching has been carried out. Thus the faculty is in the state of lacking research evidence to make this aspect of work move forward. The primary objective of this research was to study roles and functions of university supervisors as perceived by student teachers, school supervisors and university supervisors. A set of closed-end questionnaires containing 14 roles and functions of university supervisor developed by Enz were distributed to former student teachers (ST), school supervisors (SCHS) and university supervisors (BUUS) participating in the 2003 BUU Faculty of Education Student Teaching Practicum (November 2003-February 2004). Completed set of questionnaires were returned by 157 ST, 72 SCHS and 27 BUUS. Key request in the questionnaire was to have the three groups of respondents rank, according to their perception, the roles and functions of a university supervisor in order of importance. Result showed that SCHS and BUUS perceived that three main functions of a university supervisor were checking and give advice on "Lesson plan" including a feedback; create a situation in which a student teacher is motivated to perform; and facilitating the performance. Student teachers also perceived in a similar way except that creating a situation in which they were motivated to perform received top priority and checking and give advice on their lesson plan was ranked second. With regard to the roles of a university supervisor, all three groups of respondents felt that the most important role was the "mentor" role. While the "interpreter" role was ranked second and "professional resource" role was third in view of supervisors, student teachers perceived "interpreter" role as second and "professional resource" role as third.

It can be concluded from the existing data that key functions of a university supervisor were checking of student teacher's lesson-plan, observing teaching performance, and provide feedback; and create a friendly atmosphere to motivate a student teacher to perform. The pivotal role of a university supervisor was to act as a "mentor" to a student teacher.